

Szerkesztési iroda:
Rimaszombat, főtér 32. sz. a.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:
R.-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyiltér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:
Egy négy hasábos petítor terfogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . . . 50 kr.

Nyiltér:
Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönb minden hazai postahivatal. — Az előfizetések legezlszerűbben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Ébredünk?

A ki figyelemmel olvasta az ipartörvény revíziója tárgyában, a földmívelés, ipar- és kereskedelemügyi m. k. minister által összehívott értekezleteken tartott beszédeket, lehetetlen, hogy ne vegye észre, miszerint egészen más levegő kezd országunkon végig lengedezni.

Nem arról beszélnek ott, hogy ipar nélkül nincs vagy, országos fölvirágzás, nemzeti jólét, boldogulás, hanem végre valahára arról, hogy iparos nélkül nincs ipar.

Beismerik ott, hogy azért, mert tisztességes mondjuk az iparos foglalkozását, hogy azért, mert kiállításokat rendezünk terményeiből, mert ország-szerte felolvasásokat tartunk általános miveltiségének és szakismeretének gyarapítására, hogy azért még nincsen kiviva iparosaink számára az elismerés, a köztiszteltet, hogy azért terményei még nem örvendenek kelendőségnek, hogy azért miveltisége még nem általános, szakismerete még nem áll a kor színvonalán és családi boldogsága nincsen megalapítva.

A magyar iparos erőteljes kezében az alkotó, teremtő véső, kalapács helyett kezdjük a koldusbotot látni és műhelyében szünetelést és családi körében a nyomort.

Már most nem találjuk különösnek, hogy a jómódu családok gyermekeiket eddig nem akarták iparosoknak neveltetni, de inkább különösnek fogjuk tartani, ha ezentúl valaki nagy bölcsen majd arról kezd beszélni, hogy a ma-

gyar iparnak az óperenciás tengeren túl kell piacot teremteni.

Már most ezentúl így fogunk okoskodni: mit nekünk kelet, nyugot, Magyarország nyers terményekben Európa egyik leggazdagabb országa, és mert e nyersterményeknek saját szükségleteink kielégítésére való feldolgozásától függ boldogulásunk, mi természetesebb annál, hogy e nyersterményeket saját kezünkkel feldolgozzuk, saját boldogításunkra.

Igy műhelyeink iránt érdekléltséget, iparunktól várjuk hazánk anyagi helyzetének javítását.

És ezt várhatjuk méltán, mert ipar nélkül nincs mód benne, hogy földünket kellően mivelhessük, terményeinket szükségleteink kielégítésére feldolgozhassuk, értelmiségünket illően díjazhassuk, föntarthatassuk. Az ipar lelke földmívelésünknek, mely táplál, rugója összes kulturánknak, melynek föntartó, védő, hódító hatalma van.

Azért a ki szereti a mézet, szeresse a méhet is. Igaz, szerény igénytelen állat nem mutat, (és ez máig nagy hiba volt) hozzá goromba természetű, fulánkja van (és ettől féltünk). Ha kívánod, hogy műve mutasson, ápolj és ne zavard szabad munkájában, hogy meg ne szurjon. Erre más válasz nem létezik.

A mivelt ész, a mivelt szív embere, ki érdeklél követi a kutatásokat ott az Akropolis rombadült falai között és lelkesül a Marseilles dallán, tudja, mily nagy kincsesel bir egy állam, mily nagy kincsesel bir az emberiség azokban a kopott ruhás, szerény iparosok-

ban, kiknek kötelességük teljesítésére nem virrad eléggé jókor, és a kiket a munka tanít figyelemre, engedelmességre, kitartásra, önmegtagadásra, takarékosagra, hazafiasságra, bátorságra.

Minden műhely ezért, míg beune a munka üde élete pezseg, az összes emberi erények gyűlhelye. Templomok a műhelyek, hol hetenkint 6 napig az istenségnek szolgálunk.

Igazolatlan azért, hogy műhelyeinket egyre szünetelni, iparosainkat egyre sülyedni hagyjuk.

Nem bizonyult be helyesnek azok nézete, a kik úgy vélekedtek, hogy csak költséges, nagy gyárak felállításával lehet ez országnak virágzó ipart teremteni, de helyeselni kezdjük azok némes gondolkodását, a kik az országban szétszórt ezer meg ezer iparos család függetlenségével, boldogságával törődnek és azok boldogulását óhajtják.

Az összes természet működése is a mellett vall, hogy a csendes fejlődés mindig a legbiztosabb és eredményekben a legtartósabb.

Messze vezetne példákkal bizonyítgatva folytatnom e cikket, kimutatva azt, hogy a szerény műhelyek mint válhatnak nagy befolyással országok átalakítására, országok fölvirágoztatására.

És messze vezetne fölsorolnom mind azon károkat, bajokat, melyek a magyar iparos boldogulását akadályozzák és fölsorolnom azon eszközöket, melyek boldogulását előmozdítják.

Annyi bizonyos, hogy iparosaink így magukra hagyatva tönkre mennek,

tönkre mennek végkép, mert a mi egyedül áll, annak pusztulnia kell.

Minden körülmények között akár így akár úgy, első feladat iparosaink egyesülése, mert az egyesülés erő. Ezen erő nélkül iparosaink sohasem lesznek képesek a megkívántató szellemi mozgékonyt kifejtetni, ügyüket rendezni, soha a természeti erők uraivá válni, soha az elesigázott testükön élősködő piócákat lerántani és saját családjaik boldogításával országuk szabadságát biztosítani, mert a szabadság hazája az iparosok hazája. A szabadság állandóan csak ott telepedik le, a hol a munkát ápolják, a munkást szeretik és becsülik.

Robonyi Géza.

Cselédsegélyző-egyesület.

Vizonyaink s teendőink halmazában nem szabad megelégednünk első sorban az égetőbb kérdésekről, azokról, melyeket a „szükség” hoz előtérbe s melyek helyes megoldása kor- és időszerű. Több feleletet adtunk legközelebb felvetett ama kérdésre: „mire van szükségünk?” — s legvégére helyeztük, hogy szükségünk volna — inter alia — cselédsegélyző egyesületre is.

Bevalljuk őszintén, a hangot erre a szomszéd várostól — Losoneztól — kaptuk, hol élénken kezdenek foglalkozni vele és ismerve azon város intéző köreinek buzgalmit, tevékenységét: egy ellen százat merek tenni, hogy rövid idő múlva a kezdeményezésen túl lesznek, a folytatáson átesnek, az eredmény láthatóvá lesz egy „losonezi cselédsegélyző egyesület” firma alatt.

Hát mi?

Mi még nem mondjuk, de isten bizony szeretnők: ha mozogni akarnának azok, kik nemesak phisikailag képesek erre. A siker

— Hallottam rólok egyet s mást.

— Kétségen kívül több rosszat mint jót. Hát, tudod olyan a világ: ki szegénység közepezt vergődik a napról-napra való megélhetésért, az lenézi, — a ki esztét felhasználva meggazdagszik, azt gyanúsítja. Így van Taligákkal; nem tudja nekik megbocsátani, hogy kereskedő létükre a Homokváry urak helyére lépni, a homokváry uradalom tulajdonosává lenni merészelték. Különben Homokváry jelenleg csak egy nyolezadrészben tartozik beszéd tárgyunkhoz; az egész megér úgy — körülbelül — hogy sokat ne mondjak — 400,000 forintot, — nyolezan vannak, hét gyermek — köztük egy aszkóros, kibe csak hálni jár a lélek, egy hülye, ki gondnokságra szorul — és az öregek, tehát egynek-egynek illetősége 50,000 forint.

Szórakozottan hallgattam e számtani elmefuttatásokat, önagysága pedig azt híven, hogy a homokváry uradalom egy nyolezadrész, 50,000 forintos értékének sulya az óhajtott hatást gyakorolja reám, mosolyogva kérdéző:

— Láttad-e Taliga Helént?

— Ugy néha; ritkán a templomban, legtöbbször bálbau, majálison.

— Csinosnak találod-e?

— Udvariatlanság lenne az ellenkezőt állítani.

— Igen kedvezőleg nyilatkozott Majmos-nénál feléled, s ugy tudom, hogy e nyilatkozatban rejőlő hajlama ellen a szülőknek nincsen kifogásuk. Kell-e még többet mondanom?

Itt lehetetlen volt egy kis hangtalan nevetést elfojtanom.

— Kedves nénem, bevallom, megérdemlem, hogy egy kis tréfával büntessen; — de nem vagyok felettebb hiszékeny; Taliga Helén kisasszony talán még a legvégső esetben sem gondol reám.

T Á R C Z A.

Hugo Viktor 80-ik születésnapjára.

I.

Az össz-emberiségnek nagy s lánglelkű barátja,
Culturánk koronás hős fejedelme vagy,
Igy méltán fogadod üdvözlő hódolatunkat
Az egész mivelt föld összes nemzetitől.

II.

Mintegy tüzes lángoszlop vala eddigi élted, —
Ugy mutatád merre vészes útja vezet,
Vészes bár, de dicső szép útja, vítezi tusánknak
A zsarnokok hada és ádáz dühe ellen.

III.

Eszméid áthat ide — s még messzebb... túl Oceánon,
Mert át érezik azt összes föld kerekén,
Lánglelked milliókat emel föl — s ki a sötétből;
Álvó nemzetedet felvered álmaiból.

IV.

Nyolezvan hosszú éveken szolgáltad a hazádat, —
Türelt számkivetést s sok keserű bánást,
És azért nem szüntél azt rajongva szeretni,
Mert ez erény csillag: legszebb legragyogóbb!

V.

Bár megelőztél ugyan korodat, melynek teremtésén
A kor jobbjával szint' együtt munkáltál;
Láttad a küzdelmet és eszméid diadalját. —
Franklon bájos égen fényes napja ragyog
Fényes boldog napja a szocial egyesülésnek:
Közjós s szellemi rend életadó sugara.
Adj a gondviselés, hogy minket is érve — egész nagy
Vén Európánkat sugározza be majd!

Doby Béla.

Hogy jutottam én jegyesemhez?

— Igaz történet. —

(Melynek csak a vége jó s ez is csak azért, mert benne értékes jutalom van kitűzve az olvasó részére.)

Irta: **Kampó de Vaskó.**

(Folytatás.)

Lám, tanuló társad tudta megtagadni az alkalmat, hogy telemelkedhessék. habár csak azért került ki az iskolából, mert kívénült belőle. Azt hiszem, itt az idő, az alkalom, hogy te is valamivé lehess.

Elgondolkoztam!... Van abban igaz is, amit önagysága mondott, de...

— De kedves néném, azt hiszem, jellemes ember csak azon téren keresheti szerencsését, melyen képesítve van a társadalomnak használni.

— Miesoda!? már mint hogy te használja a társadalomnak!? Ugyan hol vetted e gondolatot, ez egyptomi mumiát, melynek ma még a muzeumokban sem akadna bámuloja. Hát törődik e veled az az ugynevezett „társadalom”? Hát nem magad vagy-e első magadnak? Hát aki saját magának hasznára lenni nem tud, hasznára lehet e másoknak? Aztán mi köze a „jellemnek” emelkedésedhez? Már ha mégis galleriát mondál volna! Én édes Istenem! mintha bizony legtöbb magas rangu uraink az irodában s nem azon kívül lennének kitűnök, — hiszen ha csupán szakemberek kellenének oda, ugy kereskedőkkel, papokkal, börszianerekkel, tudósokkal kellene megtölteni nemesak az országos, de még a megyei hivatalokat is. Hát azért azon urak, kik „odafen” mesterségüket nem értik, megáll a kormány-gépezet valamelyik kerekére? Hát nem volnának e jellemesek azért, mivel mások dolgoznak ugyan értük, de fizetésüket nyugodtan zsebelik be? En mindjárt megfej-

tem neked, mi különbség van a jellemes és gavalléros ember közt; de, mivel körül írva hosszadalmas lennék, csak úgy képletesen. A jellemes ember, ha adós, vagy fizet, vagy főbe lövi magát, — a gavalléros nem fizet, hanem vagy ígér, vagy megcsókok, s elől kezd, mig-nem zöld ágra jut. — amaz legtöbb esetben bolond, ritkán sajnálatra méltó, — emez ügyes, ki legtöbb esetben megéri, hogy szédelgésői gyümölcséből palotát építhet; s merjed csak azt mondani, hogy nem volt jellemes ember, arany tollának egyetlen vonásával hátadra dönti a golgothák keresztjét, — s az a te társadalmad bizonyosan első volna, ki szomszúság által gyötört ajkaid közé epés eezetbe mártott szivacsüt dugni sietne.

Önagysága nagyon meglegedve lehetett álokoskodásával, mert midőn látta, hogy már nem teszek ellenvetést, neki hevülve folytató:

— Nem úgy ösém! Egy régi jó példabeszéd azt mondja: „Ha Rómában élni akarsz, római szokást végy fel.” — S ehhez gondold meg, hogy a világ erkölcsén egy magad változtatni ugysem tudsz; — egyébiránt az áradat ellen uszni ezáltal erőfeszítés, melynek jutalma legfeljebb egy pusztá sziget, melynek örömtelen magányát puritán nézeteid sohasem fogják benépesíteni.

Valóban elkomolyodtam, de nem azért, mintha önagysága szavai megrendítették volna bennem az egyszerű, de tiszta erkölcsök iránti bizalmat, hanem mivel csakugyan egy tapasztalóm eddig, hogy mint vetés közt az üres buza fejet, sorainkból leginkább azokat láttam kimagaslani, kik csak polyvában gazdagok.

E pillanatot ragadta meg ő nagysága, hogy „legénykor”-om ellen irányzott ütegét leleplezze.

— Ismered-e Taligáékat?

reményében érdemes a tárgyról beszélnünk s mi beszélni akarunk és nem csevegni.

Minden kor kíván valamit, minden korának megvan a maga generációja s e generációnak saját feladata, hatásköre. Egyik „alakokat“ készít, új eszméket érvényesít, — másik a „kész“ alapon csak tovább megy, azt erőssé, szilárdá, törekszik tenni s a meglévő — de nem eredeti — eszméket fejleszteni.

A másik nemzedék, ha hibásnak találja az elődök által teremtetteket, lerombolja, újakat épít azok helyén, — az őskaságok lombtárba kerülnek s így tovább...

Igy vagyunk az intézményekkel, egyesületekkel.

Valaha még nem állottak azon a fokon, hol az emberiséget egy általános valami fűzi össze, — külön érdekkörök nem voltak úgy, mint manapság. — egyik nép alig hallott a másik létezéséről. Éltek a nemzetek magukban maguknak, így kívánta ezt a művelődést nem követelő kor.

Társadalmi összeköttetések ha voltak is, szűk körre terjedtek, most az „érdekek“ nemcsak a város egyik lakóját a másikkal fűzik össze, de népet néppel, birodalmakat birodalmakkal, világrészt világrészzel.

Most a társadalmi fejlődések korát éljük. A „sok“ közül az emberiséget a humanizmus fentebb említett általános érdeke lengi át és az összeköttetés kapását kívánja.

Felösleges-e téma fölött hosszasan időzni, elég az hozzá, hogy edes mindnyájunknak kijutott a feladattól a társadalom terén jelentkező eszmények megvalósítására, az erők tömörüléséhez.

Semmi sem gyakorol manapság hatékonyabb befolyást valamely czél kivételére, mint az egyesülés, mely bármilyen, jó eszközzel, ügyes tényezők közvetítésével eredményt szül.

Ha intézmények létesítésén fáradozunk: tömörülünk, — ha csak pillanatnyi érdek lebeg is szemünk előtt, de azt az érdeket fölélni s föléltetni akarjuk: tömörülünk, és e tömörülésnek hol vesszük nagyobb hasznát, mint közérdekü — jövőkre kiható, — humanus eszmék megtestesülési akarásánál.

Ma már minden téren a jótékony, humanizmus viszik az érdemleges szerepeket és méltán.

A társadalmi élet kuforítása minden jónak, szépnek és nemesnek.

Ki hazáját igazán szereti, a haza zászlója alá sorakozik, ha csak szemernyi hasznát hajthat is a „közös“-nek, ki városát szereti — erejének tudatában — mennyivel nagyobb bátorsággal léphet a eszelekvés mezejére.

A szülő városát (tegyük fel Rimaszombatot) hön szerető polgár jól tudja: nem lehet szebb feladat, mint a mely a jótékony körebe tartozik. A jótékony tárgyai pedig nem felül, de az alsó rétegekben vannak, maga mint tényező azonban csak úgy érvényesülhet, ha felülről lefelé hat.

A eszelekvő egyesületnek semmi más czéja nem volna, mint a társadalom igazi száműzöttjeinek, nyomorultjainak, a más kenyerét véres verejtékükkel kereső eszeledek, szolgálatban álló férfi és nőneműek öreg napjait biztosítani akkor, mikor már az idő, az erőt fölemészítő kor kiveszi kezükből a munkás eszközöket, mikor nem bírnak tovább.

— Ismétlem, erősítő ő nagysága — komolyan beszélek! Egyébiránt mi volna hihetetlen a dologban? A Kampó de Vaskó név elég jóhangzású arra, hogy a Taligával felcserelehető legyen; tudományod, rangod, czimed van, s csak tered nincs, ezek feltűnővé tételére; a leány szép, pajkos és regényes hajlamu talán, de 50.000 forint náshozomány és „várandóság“ még rossz oldalával is kibékihethet.

Éreztem, hogy kezdek lépni ragadni. — De kedves nénem, egy házassági viszonyhoz szerelem is szükséges, ilyesmit pedig senki iránt nem érzek.

— Ostobaság az egész szerelmi elmélet, mulékony szalmaláng, mely sem a gazdagok palotáját megvilágítani, sem a szegények gúnyhóját bemelegíteni egy magában nem képes, ehhez amannak még aranyra, emennek fára van szüksége, e nélkül mindkettő csakhamar lakhatatlanná lesz.

— Es az eskü?!... — Arra való, hogy egymás jogait tiszteljen tarisátok, s egymástól mindig elég távol legyetek arra, hogy azt, mit látni, tudni nem szükséges, ne fűrkésszék. (Folytatása következik.)

Egy arczképhez.

(Ábránd)

— Irta: F-I —

Te eleven, kedves alak, kinek egész valóján báj, kedély, lebilineselő szeretetreméltóság ömlik el: előttem vagy egy papírra letéve, mozdulatlanul, hidegen és én mégis imádatlalt tekintek rád, mintha előttem állnál, velem beszélnél, csókra nyujtanád bibor ajakadat, szűszemérmes arczodat.

Hányra megy azon szerencsétlenek száma, kik fiatal, tetterős korukban szorgalom, munkásság és hűség által gazdáik szeretetét, elismerését kiérdemelték s késő vénségökben házról-házra járva, alamizsnáért esedeznek, hogy koldus-pajjakra a betevő falatot megszerezhessek.

Hányra megy ismét azok száma, kik szolgálati minőségükben elgyerekesedve, mikor kihull kezükből a kenyeret-adó fegyver, — rozszant viskóban, tél fagyának, nyár viharainak kitéve — kiesinyeiket küldik szét — a nemes emberbaráti szívekhez — kéregetni, egy darabka kenyéért, egy kis szalmaért, vagy a mi leggyakoribb, kiverik az ártatlankat, hadd tengessék hitvány életüket. Ezekből lesznek aztán a nemzet nyomorultjai, a söpredékek, a zsebelők, a tévedt nők és így tovább...

Mit várhatnak ezek a jövőtől? De mit várhatunk mi is tőlük?!

Alakítsunk eszelekvő egyesületet!! Ez a czél, mely könnyen, rövid idő alatt kivihető. Csak kezdeményezni kell! Hogyan? Vegyük tekintetbe a eszelekvő viszonyokat itt helyben, gondoskodjunk egy szerény alapról olyatén módon, hogy a gazdák a fizetések bizonyos hányadát — az adón kívül — levonják: azután a tehetősebbek adományait a városi polgármester vagy egy választott eszelekvő egyesületi pénztárnoknak befizetik: ez a jótékony, a gazdaközönség előnyére üt ki, a eszelekvő fogadásoknál, a hűség, szorgalmat, jó törekvést illetőleg. — Továbbá „okkal-móddal“ ejtsük szerét valami e czélra törvő pénzgyűjtésnek, a mit tennünk humanisztikus kötelességünk. . .

Igy megterem az alap, meghozza idővel a kamatokat, meg az eredményt.

Ha minden város törekedni fog erre, kevesbedik a esavargók és koldusok serege, virágozni fog ez oldalról az anyagi jólét.

Erre különben még visszatérünk.

Fóthi Béla.

Felhívás Gömörmege gazdáihoz!

A pusztulás jeleivel találkozunk mindenütt, bár hová forduljunk, azt látjuk, hogy a nagy- és kisbirtokos, napról-napra szegényedik, megelégedetlenség, esüggedés honol mindenütt; s kezdjük elveszíteni hitünket, egy jobb jövő iránt.

Igen, mert anyagi jólét nélkül nincs élet, nincs megelégedés, és ha gondolkozunk e felett, el kell ösmernünk, miszerint a változott viszonyok „sokszoros követelményeihez alkalmazkodni nem tudás“ — az oka, legnagyobb részben bajainknak.

Összetett kézzel — elszigetelten engedünk — „rólunk-nélkülünk“ — intézkedni; s tulajdon érdekeink együttes munkálása helyett meddő, tehetetlen panaszs foglalkozunk, pedig már — kezdjük észrevenni, hogy az egyedüli biztos alapot „a földet“ veszítjük el lábaink alól.

Kép vagy csupán és én nem vétek az isteni tiz parancsolat elseje ellen („bálvány képet ne csinálj magadnak, hogy azt imádjad“), pedig leborulok előttem, kezdlek hozzád imádkozni edes, suttogó hangokon, szívből melegen és — imádalak. Imádalak te bálványkép! Azért nem vagyok pogány, nem vagyok hitehagyott, eszelen. — A hit a halandót égig emeli, hol mindenkinek van egy csillaga; te vagy az én esillagom, reményeim eszelpontja — beléd helyeztem hitem feleml hozzád az egekig! Mondd, nincs igazam?

A világ engem istentagadónak nevez. — a papok jó előre hirdetik, hogy el van előlem zárva a mennyország kapuja, s én megvagyok győződve, hogy mindnyájan hazugok, — te vezetsz engem a szentek kapujához, a mennyország ajtajához.

Hallottad N. Constantin történetét, kit új hite a legigazabb keresztények sorába emelt; egy fénylő keresztet látot az égen, alatta írva; e jelben fogsz győzni... ezen jegy körül volt övedzve a diesőség sugarával, fényével, mely mindenhová, mindenütt kísérte. Lásd, én is látok egemen egy fénylő jelt, körülövedzve a szerelem (a legnagyobb diesőség) fény sugarával s szentül hiszem, hogy e jelben én is győzni fogok...

Te kedves arcz, te égi szépség! Tudod-e, mit mondanak a vallásos bölesek arra nézve, mi a szépség? Viszfénye a jónak és igaznak. Látod, én igazat adok neked, mert én vallásos vagyok, ha a papok nem is tartanak annak. A te szépséged, a te igéző arczod igazi viszfénye a jónak és igaznak. Ez keresztény mint mondani szokták romantikus világnézet, mások nem elégednek meg vele, azok kik csak a külsőre tekintenek, de nekem kielégítő, — hiszek a keresztény böleseknek. — Nem a külső — ez a megbüvölő kép — tet-

Ma, végre mégis mondhatni, ország-szerte kezd ébredni a gadaközönség, megindult azon társadalmi mozgalom, mely a tespedés, s a hason érdeküket egymástól eltávolító — tétlenségre kárhoztató — hangzatos, de üres jelszavak helyébe, „az azonos érdekűek egyesülését, a megélhetés mikéntjét“ tüzi ki feladatául.

Országszerte kezdenek életre ébredni a „Gazdasági Egyesületek“, hogy az országos gazdasági egyesülettel karöltve „közvagyonosodásunk elővitelére“ munkálkodjanak.

Maga a törvényhozás — melynek e korig, mi földművelők legmostohább gyermekei voltunk, kezd velünk foglalkozni, s a kormánnyal együtt — tényezőnek ösmere el; — sőt jóakaratainak jeléül, — több ágazatnál segítő kurját kínálja.

Elérkezett azért az idő, hogy mi is — Gömörmege gazdái, — ne hagyjuk elhangzani az idő kintő szavát, ne maradjunk hátra mások mögött, midőn saját legvitalisabb érdekeink forognak szóban, — hanem egyesüljünk, sorakozzunk közös bajaink orvoslására, közvagyonosodásunknak társadalmi utóni munkálására!

Keltsük fel tespedéséből gazdasági egyesületünket, hogy más testvéreinkkel — karöltve haladhassunk közös eszélünk felé; és hidjék el, nem lesz hasztalan fáradságunk; sőt engedjék kimondanom, miszerint — hitem s meggyőződés az, — hogy ezen téren működve, s ez uton haladva „egy jobb jövő alapját rakhatjuk le.“

Részletezni a gazdasági egyesületnek mikénti működését, annak közvetett s közvetlen hasznát: nem tarthatom e felhívásnak keretébe bele illeszhetőnek, — mindazonáltal szabad legyen mégis, a legelső sorban kínálkozó feladatokról, azonnal élvezhető előnyökről egynemelyet felemlítenem.

Ilyenek:

1-ör. Vető magvak, gazdasági eszközök, könnyebb, olcsóbb beszerzése, ismertetése.

2-ör. Haladásnak indult lótenyésztésünk emelése — különösen — lovaink jobb értékesíthetése által.

3-ör. Az egyesület közvetítése s közbenjárásával olcsóbb törlesztési kölcsönök kieszközlése, s általában:

4-er. Soknemű — haladásunkat gátló körülményeknek — egyesületileg orvoslása, úgy saját körünkben, mint a fennhatóságok vagy parlamentnél.

szik nekem, de az a talizmán, mely állandóan hozzám köt, (nőt a férfiuhoz) — a te lelki szépséged.

Es ezt honnan olvasom le? Képedről — te lelki szépséggel gazdagított angyalarezt!

Képedet láttam, mielőtt ismertelek volna, eszményem voltál, mielőtt valóvá váltál. Mikor eszéltesztet multam álmai kezdőket gyötörni, egy kép testesülve állt előttem, — eszményi szép arczu leány, mit én (a bohó idealista) nagyon-nagyon megszerettem, — küzködni vágytam érte, méltó volt azért az ideálért az ész és szív közötti harcz. És tudod-e, hogy szívem fölött kezdetben diadalmat ült az ész, mert ha az elsőnek leszek mindjárt rabja, kárhozattal fenyegetnek a tulvilági élet göröngyös utjait számomra megnyitni készülő „szent“-ek, kik cherubokként lángpallost tarának előmbre: „lopni kincset (t. i. téged), lopni édent (t. i. téled) a szent egylem nem tanít“ és én irásban adtam ki nekik:

„Vesszek inkább busan, árván

Bár ez a szív megszakad,

Hű maradok, mint a kinek

Szeretnie nem szabad!“

Azt ismét te tudod, hogy ezt a kötelezvényt nem tartottam meg — éretted.

Szeretni kezdélek, szeretni nemesen, örökgig. Az érzést viszonzottad egy siring tartó hűséget biztosító forró esókkal. A mi örök emlék, amit nem feledek el soha; mert ha elfeledném, megszűnnének a viharos napjaimat támogató remények, megszűnnék a czél, hogy értem — egyedül csak érted éljek, addig, míg ifjuságom virul. Mennyem boldogságáról már itten álmodozom s ez a hitem is roskadba menne. Foglald az a esók, melyért ez a silány élet szenvedésre int, tanít, hogy megérdemljem a kezét, a te jutalmazó, áldó kezdetet.

5-ör. Talajjavítások, lecsapolások ke resztülvitele.

6-ör. Általában: úgy állattenyésztésünk mint mezőgazdaszatunk javítása, emelése.

7-er. Közvetlen, azonnali nagy haszonnal jár továbbá az egyesület tagjainak: azon előnye, hogy az általam az egylet nevében kötött szerződés értelmében, az első magyar általános biztosító társaságnál oly százalék-leengedésben részesülnek — biztosításaiknál; — miszerint ez által nemcsak a gazd. egyleti tagsági díjak fedeztetnek, hanem azt sokaknál többszörösen felülmulják; szóval: az egyleti tagság egyenes pénzbeli hasznót nyújt.

Van szerencsém azért: a Gömörmegei gazdasági egyletnek kögyülését f. évi martius hó 14-re délutáni 2 órára Tornallyán a nagy vedéglő termébe kitűzni, s az egyletnek eddigi és leendő tagjait a gyűlésbeni részvételre tisztelettel felkérni.

A gyűlés tárgyai:

1. Az egylet vagyoni állásáról jelentés.

2. Az egylet szervezése: ugyanis a) elnök, alelnökök, titkár s pénztárnok választása. — b) Igazgató-választmány s szakosztályok alakítása.

3. Az országos gazdasági egyesülettel összeköttetés feletti határozathozatal.

4. Tenyész-bikák hozatala.

5. Lovaink direct értékesítése, a lótenyésztési bizottság közvetítésével.

6. Az egyletet érdeklő külön indítványok tárgyalása.

Kelt Rimaszombatban, 1881. február 28-án.

Farkas Ábrahám,
gazd. egy. elnök.

Az ifjusági bál.

Gömörmegei ifjusági bál február 27-én tartotta rendes évi bálját, és a minden tekintetben elite-mulatság méltó betetőzése volt élenk farsangunknak. Bár nem volt túltömött, mégis szép számú s válogatott közönség gyűlt össze, nemesak Gömörből, de idegen megyékből is sok előkelő család vett részt s mulatott jól a bizonyára kedves emlékü táncz-vigalomban. A háziasszony szerepét lekötelező kedvességgel Hámos Aladárné báró Vay Mariska asszony vitte (kék selyem ruha esipke díszszel), körében voltak: Fáy Aranka főispánunk kedves leánya (fehér tarl. atlasz díszszel), Szontagh Jolán alispánunk elegans megjelenésű leánya (fehér tarl. lorveau vörös dísz), Oreyz Ilona Borsodból (fehér

Sok szenvedésem még eddig csak szirt, örvényen keresztül hajta át, majd elkövetkezik a szirt s örvény nélküli jóblét, a te bírásod, mely egyedül ébreszt tetterőmet.

Izgató vész, vihar kergettek már, de a sok rossz között mégis előnyvel bírok — ha birni foglak tégedet.

Az a két szem, mely rám ragyog

Szebb, mint az égi csillagok

Mert jutalmaz gazdagon;

És mit abban lelni vágyom

Többet nyujt mint e világon

Nyujtna ember, pénz, vagyon.

A kezdeten átestünk — akkor, mikor én végét futottam be egy pályának, — a folytatás következett, mikor a válás kezdődött, most csak az igazi vég, a kifejlődés van hátra. Birni téged ez a jelszó, mely közelíti felém a célt; s te szép arczkép — ha az ég is úgy akarja, mint a vágyó szív — hamar fel-lelem a pályadíjat.

Én nem merek nem remélni, az én szerelmem (mond, hogy a mi szerelmünk) mennyország, melyből — azt mondja Eötvös — csak egyszer sülyedhet az ember s melyre a lesülyedett, mint Lucifer az egekre, egy szörnyű átkot mond el kínjai között. Ugy-e mi nem sülyedünk le, mi átkot sohasem mondunk, panaszzóra nem nyilik ajkunk.

Higyj nekem te augyali kép, maradj vizsgálása napjaimnak. Tartsd meg ezt a szívet, mely idegenné nem válik hozzád míg dobogni fog.

Te bűvös kép — szerelem sugarával körül övedzett égi jel — im ez üdvözetem!

tarl. vörös atlasz díszel). Ragályi Margit Rozsnyóról (fehér tarl. atlasz dísz). Kubinyi Gizella (kék selyem, fehér eszke dísz). Szentiványi Róza (fehér atlasz), továbbá ott volt a tilinkóművész Deseffy Gizella Sárosból (rózsaszín tarl.). Körtvélyessy Aranka Sárosból (rózsaszín selyem). Balázs Margit Hevesből (fehér tarl. kék selyem dísz). Szentmiklóssy Klemma és Maresa (fehér tarl. kék selyem dísz). Madarassy Anna (rózsaszín selyem). Gömöri Gizella (fehér tarl. atlasz dísz). Kubinyi Irén (fehér tarl.). Benkovic Vilma, Csider Gizella, Fábry Aranka, Farkas Sarolta, Löcherer Janka, Lőrinczy Anna (mindeniken rózsaszín tartalan ruha atlasz díszel). Marton Mathild (tereme színű ruha selyem díszel). Marton Lenke (fehér tartalan atlasz díszel). Sütheő Ilona (kék atlasz).

Az asszonyságok közül ott láttuk még Fáy főispánét, Szontagh alispánét, Hegyessy Sándornét, Samarjay Jánosnét, Pongrácz Pálnét, Madarassy Lajosnét stb.

Megyének notabilitásai közül ott gyönyörködtek az aranyfiatalságban Szontagh Bertalan, megyének szeretett alispánja, Marton Rudolf törvényszéki elnök, Szentiványi Árpád országgyűlési képviselő, Hámos József, Fáy Barnabás stb. — A négyeseket 25—30 pár tánczolta. Egész éjjel kitünő hangulat uralkodott, s az utolsó eszadás szünni nem akaró jó kedvvel reggeli nyolcz óráig tartott.

Levelezés.

Rozsnyó, 1881. martius 3.

Mult hó 26-án tartotta meg a rozsnyói önkényes tüzoltó egyesület az idei bálját, mely hogy fényesen sikerült, igazolja legjobban az, hogy az egyesület javára 200 frton felül jövedelmezett. Legnagyobb érdeme van a mulatság sikerülésében Schlosser Albert főparancsnok urnak, ki nem kimélt semmi fáradságot, hogy a bál minden tekintetben fényes eredményeket mutasson fel. A jókedv elejétől végeig — mintha csak megrendelve lett volna — tartotta vigaszban a fiatal párokat, — természetesen Palócz Kálmán zenekara is jóval közreműködött. Megemlékezésre méltó, hogy füzértáncz helyett, a már — sokaknál régen elfeledett nagy mazurt tánczolták, — mely szintén igen jól sikerült. A jókedv reggeli hat óráig tartá együtt a tánczolókat, s bizonyosan tovább is jártak volna még, ha a fedetlen havon, egyik ablakon a reggeli szürkületet észre nem veszik a kérlelhetlen mamák, s indulásra nem szállítják övéiket.

Habár a farsang el is mult, azért mi még is fogunk mulatni, mert a helybeli polgári társalgási egyesület tánczezel összekötvé közveasorát rendez e hó 12-én, mely hogy jól fog sikerülni, hinni engedni az is, hogy eddig a közveasorára mintegy 120-an irtak alá. Annak idejében leszék bátor referálni t. szerkesztő urnak a közveasora és mulatságáról*.

A helybeli takarékpénztárban 1880-ban a forgalom volt: . . . 3074442 ftt 64 kr. mérleg szerinti vagyon az év végével . . . 1480025 ftt 41 kr. Betéttek: . . . 1268727 ftt 59 kr. Jövedelem: . . . 27796 ftt 74 kr.

A jövedelemből a részvények névértékének kiegészítésére fordították részvényenkint 4 ftt. — e szerint a 100 ftt névértékű részvényekre már be van fizetve 85 ftt.

A nyeresémosztalék tesz részvényenkint 16 fttot.

Jótevény cizlokra kiosztott — az év folytán apróbb összegekben már adományozott 124 ftt 60 kron felül:

a helyb. gymnasiumnak . . . . . 200.—
" tápintézetének . . . . . 40.—
" kisdud-óvó intézetnek . . . . . 50.—
" szegények intézetének . . . . . 25.—
" községi iskola könyvtára gyarapítására . . . . . 20.—
" dalárdának . . . . . 10.—
" iparos iskolának 30.74
a megyei kórházalpnak . . . . . 50.—
" nemzeti pénztárnak . . . . . 20.—
Rimaszombat és vidéke négyeletének . . . . . 20.—

Az eddig 9597 ftt 41 krra menő saját tisztai nyugdíjalaphoz esatoltatott 379 ftt 62 kr.

A kamatláb leszállított 1881. jul. 1-től fogva: betéteknél 6%, 5%, 4%-ról 5%, 4%, 3%-ra, — a váltókra és ingó zálogra szóló kölcsönzéseknél 9%-ról 8%-ra, — az ingatlanokra adott kölcsönöknél 8%-ról 7½ illetve 7%-ra.

Az ezüst pénzű betétek csak 1881. jul. 1-éig fizetettek vissza természetben.

Hírek és vegyesek.

— **Hugó Viktor.** Egy halandó ember, aki megérte hallhatlanitása idejét. Egy ember, kihez most nemesak első nemzete, de az egész

művelt világ közeledik, — kit nagyok között a legnagyobbak — még életében dicsőitene meg. Miért? Csak azért, mert egy óriás a szellemek nagy birodalmában, egy lángész, ki mindenha magasztos eszmék legigazabb harszosa, a szabadság — ez isteni fogalom megtestestítője és terjesztője. Ezt az embert ünnepeleto február hó 27-én a világ, 80-dik születésnapjára összejöttek, egy szívvel, egy lélekkel — diadalív emelésével, utak földiszítésével, virágok, koszorúk, palmaágak dobásával s minden széppel, a mit emberi képzelem alkothat — dicsőíték az óriást. Az 5000 dalár rázendíti a „Patrie“-t, Hugo beszélni kezd néma esendben az emberhullámhoz: „Üdvözlöm Párist, az óriás várost; nem a magam nevében, mert én semmi sem vagyok, hanem mindazok nevében, kik e földön élnek, gondolkoznak, szeretnek, remélnek. Időről-időre a történelem rányomja bélyegét valamelyik városra. Ami Athén a görög, Róma a római ókorak volt, az ma Páris Európának, Amerikának, a polgárosult világnak. Páris: város, Páris: világ. Aki Párishoz intézi szavát, beszél az egész világnak, urbi et orbi. No, és én, akinek csak az összmindenségben van jogom, üdvözlöm és szeretettel dicsőítem Párist, e szent várost, Európa, Amerika és az egész civilizált világ minden városának nevében, Athéntől New-Yorkig, Londontól Moszkváig, és a te nevedben Róma és a te nevedben Berlin... Berlin kimondásánál az ősz szava elakadt, sirni zokogni kezd, a tömeg födetlen fővel tekint fel rá és utat nyit könnyeinek. Majd az eljenzés tör ki, mint a menydörgés, — lengő lobogók alatt s a Marseillaise hangjai mellett vonulnak el a testületek. A többről szólan folósléges, közszeján forog a világhírű ünnepély... Mi magyarok is megemlékeztünk róla, úgy, mint szívünk, lelkünk biztatott rá s geniusunk sugalta... A hódolat immár véget ért, óhajításunk még élni fog, egy öreg emberével: „Viszontlátásra a századik születésnapon!”

— **Az ujonczozás** kezdetét vette nálunk f. hó 3-ával. Felszólamlás és állítás volt első nap Rimaszombat részéről. Sor alá került I. korosztályból 38, II-ből 37, III. 51. ezekből bevétellett 11. — Pénteken a rimaszombati járáshól 21-et szegődtek be Mars fiának. A végeredményről referálni fogunk.

— **Egy rövid gyűlés.** A f. év február 24-én tartott közegészségügyi gyűlésen a balogvölgyi lakosok azon kérelme, miszerint F. Balogon gyógytár állíttassék fel, elutasított a következő okokból. — 1) Jól megvizsgálva, az aláírók száma nem üti meg a törvény által megszabott 10000 lakost. — 2) A törvény értelmében gyógytár csak ott állítható fel, a hol ezáltal más gyógytár létezése nem veszélyeztetik. De minthogy ezen esetben az ugvis csekély forgalmu ratkói gyógytár lényegesen károsíthatnék, sőt létképessége megsemmisíthatnék, az engedély meg nem adható. — 3) A balogi kórorvos feljogosítva lévén a legszükségesebb gyógyszerek tartására, rögtöni életveszély a megtagadásból nem származhatik — Egyéb tárgy nem lévén, a gyűlés szétoszlott.

— **A farsangot** hushagyó kedden egy szűkebb körű táncmulatsággal fejezték be fiatalaink, azok t. i. kik a vasárnapi ifjusági bál fő-fő képviselői voltak. Kedves multság volt, — fény és látogatottság dolgában, ha nem is páratlan, de mindenesetre jó sikerrel végződő. Az idej bálzó világ néhány férfi és nőtagját láttuk ott, a feltűnt szépségek, a sokat emlegetettek még egyszer tündököltek, hódítottak. A ropogós eszadások lankadatlan tüzzel jártattak, a magyaros kedv és fesztelenség mindvégig tartott. A bájos hölgyek csoportja ugyancsak ostrom alá vette a himek világát ellenállhatlan varázsával. — Az egész éjjelt végig tánczolták, így vigan lejtve rohtantak át a — bójtbe.

— **A semmi, ha valamivé lesz,** mert hogy a mi hétfői séta-hangversenyünkön mindent lehetett csinálni e-ak sétálni nem, azt velünk egyetemben a fiatalság ezre közül 999 elfogadja. Hogy ez a semmi valamivé lett, annak tánczolóink a megmondhatójuk. 9 óra felé — a díszes vendégkoszoru szaporodtával — kezdődött a sétálás (?) — a terem hosszában, széltében asztalok mellett ült a közönség s 10 perc mulva az optatív szörny kielégítése (a gyomor prózája) után következett a farsangi élet költészete. A látatlanok asztalok, az ügyeskedő szolgaserög által mihamar termem kívülre helyeztettek; hangversenyző Rácunk olyan jó kedvvel, oly elegantiával (ismételjük: elegantiával) kezdte rá a eszadásokat, hogy egyszerre 15 pár állott az „aprózas” hoz, hovatovább neki gyürköztek a többiek is, s mi öregek a keesteljes lépésekben, ügyesnél ügyesebb táncmozdulatokban csak gyögyörködni tudtunk. — Hiány az élenken nyilvánuló jó kedvben nem volt; csillogó fényt, megható pompát ugyan nem is kerestünk, nem is kívántunk, már a „falragaszok” értelme szerint sem. Lelkes ifjuságunk mindent elkövetett a bájos hölgykoszoru mulattatására. Megyének s városunk kitünőségei — alispánunkkal élőkön — jól találták magukat, ők is csatlakoztak a mulató közönség részéről

nyilvánult jó kedvhez, a nagy számban összegyűlt társaság élenként kitejezett elismerése csak emelte az estélyt megermetők örömét, kivívott sikerét. A hölgykoszoru ritka szépségű virágait fölemlitenünk bájos volna, még csak azon néhány név felsorolására se szoritkozunk, melyeknek bájos képviselői a hullámzó tánczosok tömegében fölmerültek. — A kik a virágnyelvet értik: a fehér róza, verbéna, rózsabimbó, gyöngyvirág, nefejejts, kikíries, rozsmaringokból könnyen kitalálják a birtokosok neveit. — Az estély késő éjjel után ért véget.

— **Marczius 15-ét** — hallomás szerint kegyelettel megfogják ülni városunkban azok, a kik. — Bővebb részletekről még eddig nincs tudomásunk. — Ugyanakkor lesz nálunk a farsang vége által megszakított közveasorák 3-ka, melyre az aláírási iverk mihamar kiküldetnek. Ezt a közveasorát ünnepélyessé lehetne tenni, tekintve határnapját, gondolkodás és gondolkodásra hívjuk fel a buzgó kezdeményezők éber figyelmét.

— **Farsang után.** Egy jó barátunk írta e napokban nekünk, hogy Rimaszombat ugyan kitesz magáért, hármass mulatsággal áldoz a bucsuzó Karnevalnak; azt hiszem, önöket (már t. i. minket) a „hazszoló” elemet leginkább kimerítette a sok „dinom-dánom” (?) „A megboldogult” saison lejártával elfogulatlanabb kritikát mondhatunk e specifeus mulathatnám kedvünkre. — Ez őszinte sorok eszünkbe juttatják immár a nagybójtót, a hamvazó szerdát. . . . Igen, Rimaszombati — margitszigeti Rácunk letette kezéből a bolondos tánczra kergető hegedűt, a mi ugyan nem jelenti, hogy nem foghat fel egy másik siró-rívó hangszert; zsebre rakott egypár ezer „ropogós” bankót. (Fereso nagy öröme); papáink és mamáink tiszta szívvel hamvaztatták be fejeiket, szánya-bánya „költekezési” vizkvetgüket, míg leányaink szüntelenül a esengő-bongó emlékekkel lelkükben szibongó sokaságra, esillárfényes bálteremre s „kifejejtett négyesek”-re gondoltak vissza; ifjaink pedig hideg, komoly munkák tanulmányozásának feküdnék rideg négy fal közé zárkózva, olykor-olykor ábrándozva édes szerelemről, boldogságról. . . Ha így van, akkor nem sajnáljuk, hogy a mi fejünk is behamuzták; — s nem restelljük kimondani a „memento”-t nem ugyan „mori”-val, de sok mással kapcsolatban, melyek „indítványok, módosítások, szellőztetések (nem a Róza táncztermét értjük), eszmék, reformok” stb-ik alakjában lépednek föl, ha beljebb jutunk a nagybójtbe.

— **Meglepő hír.** Képviselői körökben arról beszélnek, hogy a kormány az országgyűlés tartamának öt évre való kiterjesztését akarja javaslatba hozni. Miért nem már 10 évre?

— **Krónika.** Emlékezhet a közönség arra az esetre, mely két év előtt oly nagy sensatiót keltett — mikor t. i. a hirhedt Petyko Petyi rablógylkos több társával a rimabányai parochiára tört s a lelkesre két lövest tett. Mult hóban ezt a jó madár Rimabányára vitezett szembesítés végett. A lelkesz a mint meglátta, a vizsgáló bírónak kijelenté: „Valóban ő az (t. i. Petyko) a ki én rám kétszer lött” s ezen vallomását esküvel is megerősítette. A megrögzött gonosztevő a lelkesz vallomására annyit válaszolt: „Nem jól ismert meg engem a tisztelendő ur.” A tettet határozottan tagadja s Garas nevű volt ezimborájára tolja — ki a Tisza mentén a pandurok által lövetett agyon. A helybeli kir. törvényszéknek elég baja lesz vallomásra bírni a bűnöst. Megemlítjük még, hogy a lelkesz egészségét ez a rabló historia annyira aláasta, hogy kéntelenítve volt kiplánti fogadni.

— **A kik szénát keresnek.** Nem rég egy városi, fő-fő tisztkeből álló küldöttség szénát keresett, a városnak. — Betértek egy Tornamegyei kis faluba is, bizonyos kutya-kedvelő urhoz, de ott szénát nem kaphatván: — az illető kutya-barát, N—y nevű földbirtokos és nyugalmazott főszolgabíróhoz küldte a deputatiót. El is mentek, N—y nem lévén honn, a szénakeresők a hölgyek szobájába léptek. A földbirtokos nővére, — egy elékelő és finom műveltségű, Coburg uradalmi tisztartóné, s bájos fogadott leánya, mentek az érkezők elé. „Kikhez van szerencsém?” kérdé az aszönszóság. És a küldöttség bizonyos városnak sajtáságos kiejtésével így mutatta be magát: „mink rozsnyaiak vagyunk.” . . . . Szénát kerestek . . . .

— **Opálbányákat** fedeztek fel Queenslandban. (Ausztrália) s mondják, hogy a talált opálok oly szépek, mint a mieink. A mexicóiakról is ezt mondták; de a bécsi világkiállításán láttuk, hogy Magyarország opáljaival egy sem versenyezhet.

— **A csipkésző gép.** Hölgyeinket érdekelní fogja azon iparmozgalom, mely Franciaországban készül. Malhère nevű amerikai francezia föltalálta módját, hogy gépe által bárminemű s dentelles, points, valenciennes, chautilly és gripure nevek alatt ismert csipkenemeket, ugyszintén a nagyértékű antik csipkéket, a legnagyobb könnyűséggel állíthatja elő. A próbaszállítmányokból meggyőződtek, hogy ezek nem utaztatok, melyeket könnyen lehet felismerni; hanem valóságos

és valódi csipkék, melyeknek rendkívüli finomsága és a szálak végtelen bonyolódottsága s egymásba szövődése ugy a hálózatban mint a virágrajzokban a szálak ugyanazon fordulatokat teszik, miként azt a kézzel vart csipkében láthatni. A föltaláló Európa valamennyi államaiban és Eszszakamerikában szabadalmat vett találmányára. Már egy harmadfél millió alapítókével bíró részvénytársulat is alakult, mely az új találmánynak propagandát igyekszik csinálni. Így tehát a csipke árának rohamos alászállíását várhatjuk hölgyeink.

— **Jogi lap.** Az ország fővárosának jogász köreiben komolyan foglalkoznak egy nagy s európai színvonalon álló, naponként, vagy hetenként legalább háromszor megjelenő jogi lap megalapításával. A vállalat Csemegi Károly legfőbb ítélőszéki tanácselnök közvetlen vezetése alatt fog állani s így már az ő neve elég garantiát képez arra, hogy a vállalat magasabb színvonalat foglaland el. Számos kitünő erő is megígérte támogatását. A lap, mely általános érdekű és különösen actualis jogi, törvényhozási kérdéseket fog tárgyalni, felölelندی az összes judicaturát, s mindazt, a mi a tudós és gyakorlati jogászt érdekelheti, közelebb már meg fog jelenni. — Előre is felhívjuk rá jogászsánk figyelmét.

— **A vasár és ünnepnapok** megülesét illetőleg e modern században fölösléges hivatkozunk az idegen államokra vagy akár a tiz parancsolat 3-ára „Megemlékezzél róla, hogy ünnepeket szentelj.” — annyit azonban a békes, a keresztény szokásokból még egészen ki nem vetkőzött kisvárosi lakosság érdekében legyen szabad megjegyeznünk, hogy a vasár és ünnepnapokon egyesek részéről tanusított botrányos dolgok, műveletek, a „közsokások”-kal ellenkező eselekedetek nagyon szemet szörök, mint ilyenek: kerüldők. Fát hordatni az erdőről vasárnap, takarmány-féléket a szomszéd falukból a városon végig szállítani, buzákkal kereskedni, a megrakott zsákokat napszámokkal rendeltetési helyökre viténi stb. stb. mind nem igen épületes dolgok. Figyelünk, a nevek et annak idejében az érdeklött hatóság lajstromába iratjuk.

— **A voloszáink petroleum forrást** Ungmegyében egy new-yorki részvénytársulat vette meg és előlegetesen nemesak 57 ezer fttot szavazott meg előmunkálatokra, hanem két nagyszerű gőzgépet is szállított Ungváron át a hely színeire. A raffinírozó gyár Ungvárról fog fölláttatni s a 8—10 métföldnyitávolban fekvő termelési területről egy vágányu vasuton fogják a nyers terményt elszállítani. A társulat milliókat kész befektetésekre áldozni. (M. Gea.)

Az idej fegyvergyakorlatokra berendeltetnek az 1876., 1874. és 1872-ik évi tartalékos tisztke és a többi évfolyamok azon tartalékos tisztkei, kik tényleges szolgálatuk elhatalasztása folytán még több fegyvergyakorlatra kötelesek, továbbá az 1876., 1874. és 1872. évi tartalékosok és a legénység tartalékállományába áttett egyéves önkéntesek és azon tartalékosok, kik a mult évi fegyvergyakorlatokat elmulasztották. Az idej fegyvergyakorlatok alól felmentettek a legénységi állomány 1876-ki sorozó évből azok, kik Boszniában és Herzegovinában volt tartózkodásuk alatt, a törvénszabta határidőn tul tényleges szolgálatban állottak. Az idej fegyvergyakorlatok a tartalékos tisztkekre nézve 4 hétig, a legénységre nézve 13 napig tartanak.

— **Aranyos homok Pakson.** Egy kútasás alkalmával olyan homok jött fölszínre, mely esillogása által magára vonta a figyelmet. A próbákra nézve Bécsben és Kőrömczbányán határozottan kijelentették, hogy e homok gazdagon tartalmaz aranyat. Erre a szomszédok is ásní kezdtek és ugyanily homokot hoztak fölszínre. (M. Gea.)

— **Megtalálta.** Pentler Lipóttól mintegy 3 év előtt városunkban Brody Bernát losoneztugári születésű 27 éves szabó segéd egy kendőbe kötött 20 ftt értékű fehéreneműt lopott el. Most Pentler bpesti lakos föltalálta ugyanott Brodyt, feljelentette a rendőrségnél, mely a vizsgálatot megindította.

— **Mi a női élet?** A női élet a 18. évtől kezdve a 25-ig a hét éves háboru ész és szív között; 25 évtől egész az 55-ig a természet és szabó közötti harmincz éves háboru, — azután megkezdődik egy düledező várnak mackes védelmezése a rohanó idő ostromlása ellen.

— **Ebhus** — kilója 36 kr. Egy különös esetet beszéltek el nekünk, melyet mesének tartanánk, ha nem hitelesnek bizonyítják. Kuriozitásból csak ugy emlíjük meg, hogy egy — városunkhoz — nem távoli falu helyen egy meszáros-koresmáros egy jól kihizott ebet vágott le. — a hus kilóját 36 kron árulta. Akad-e fogyasztója: nem tudjuk.

Irodalom.

Kiss József tehetséges költő megyérk szülöttje, elküldte hozzánk előfizetési felhívását költeményeinek második, tetemesen bővített kiadására. E kiadás az első kiadásban megjelent darabokon kívül tartalmazni fogja

mindazt, mit szerző az utóbbi négy év alatt figyelemre méltóbbat írt, ezek közt néhány még sehol meg nem jelent újabb keletű balladát s vegyes tartalmú költeményt, u. m. „Ágota kisasszony,” „Szép Batóné,” „Kineses Lázár leánya,” „Gyilkos harang,” „Hanzi” címűeket. Kiss József első kiadásban megjelent költeményeit a sajtó buzditó elismeréssel fogadta. Ezt is azzal fogja fogadni. Melegén ajánljuk. Ara füzve, finom velin papíron 2 frt, diszkötésben 3 frt. Husvétra megjelenik, — a pénzek Temes várra nevére küldendők. Mutatványul álljon itt ez érzésteli kis költeménye:

Egy sír.

Valahol messze,
Valaha régen,
Megástak egy sirt
Temető-szélen.
Fája elsüppedt
Hantja behorpadt,
Ki nyugszik ottan,
Azt én tudom csak —
En tudom csak.

Nem jártam arra,
De oda szállnék;
Nem láttam soha,
De rátalálnék:
Valami titkos
Erő él bennem,
Az megmondaná,
Merre kell mennem, —
Merre kell mennem.

Te alszol ottan,
Édes jó anyám!...
Kietlen gond közt
Sívár éjszakán,
Ha éltem sorát
Meghánynom-vetem:
Hej, azt a sirt be
Meg is könnyezem —
Be megkönyezem!

„Magyar Szemle” III. füzet. Szerkeszti Bodnár Zsigmond; kiadja: Mehner Vilmos. Ara egész évre 6 frt. Megjelen havonként egyszer. — E folyóirat szélesebb és behatóbban tárgyalja a tudomány és történet, irodalom és művészet kérdéseit s kellőleg akarja tájékoztatni hazánkfiatit a külföldön és hazánkban fölmerült új nézetek — és eszmékről, új találmányok — és fölfedezésekről. Minden egyes füzet hoz egy-egy sikerült novellát vagy más elbeszélést, gyakrabban közöl történelmi, különösen műveltségtörténelmi, természettudományi s népi-műveltségi, politikai, művészeti, irodalmi és közgazdasági tanulmányokat, hazai és külföldi jelesek életrajzát, jelentését irodalmunk termékeinek hosszabb, rövidebb bírálatát, jellemzését. Szerkesztője — Bodnár Zsigmond (ismert jeles név irodalmunkban) több kiváló író támogatásával a kor színvonalán tartja fenn folyóiratát, érdekessé, vonzóvá, tanulságossá igyekszik tenni. — Ajánlásunkra teljesen méltó.

Szerkesztőségünk egy könyvet kapott, melynek czíme „A zsidókérdés Magyarországon.” Irta Farkas Ödön. A zsidókérdésről eddig megjelent minden könyv közt a leghiggadtabban szól a tárgyról, kiemeli a zsidóság előnyeit és hibáit, s megjelöli azon módokat, melyek által az utóbbiak elenyészhetnének. Nem sokan tennék magukévá szerző több eszméjét, pl. az olyat, hogy a zsidók és keresztények között kötéendő házasságok úgy lesznek legjobban szabályozva, ha kimondatik, hogy az ily házasságokból származó mindkét nembeli gyermekeknek a keresztény egyházak valamelyikéhez kell tartozniok, mert — ugymond — minden felvilágosodott zsidónak ösztönöszerű tudomással kell arról bírni, hogy a zsidó elemnek a keresztény társadalom által előbb-utóbb meg kell emésztetnie. — Figyelmes átolvasásra minden művelt embernek ajánlható. Kiadja Aigner Lajos; ára 60 kr.

CSARNOK.

Kühn Herkules kalandjai.

— Regény —

Irta: Sue Jenő. — Fordította: B.
(17-ik közlés.)

Valami hollandi vászonból készült sipka fölött viselt még Rudsop Friczi egy nagy nádkalapot, egy halókabátot perzsi vászonból nyakig és a keszükölög légmentesen s begombolva le az ágyékán át a lábszárak feléig. Ezen könnyű és egyszersmind hűvös ruhadarab az őrnagy tetemes poczakjához egy, bivalybőrből készült szíjjal vala oda kapcsolva, mely szíj mögé néhány darab tör s pisztoly is volt szurva. Nagy eszímája, mely viziléből vala készítve, hogy vízátlan legyen és a lábat a kigyók harapása ellen megvédje — fölnyult egészen az övig és beferezé az öltözetet. Ha nagyon forrótt sütött a nap, az őrnagy egy nagy napernyőt hordozott vitézül — máskülömben pedig egy nagy megvasalt botot

hordott a kezében olyat, minőt a svajci hegy-lakók is használnak.

Nem gyengeség, nem gyávaság volt az ok, amiért az őrnagy eme védezközközkehez nyult megvédendő magát az álnok klíma ellen, mert ő a vészben a legvakmerőbb vala, — mindazonáltal szokta volt mondani, hogy a katona ügyeljen egészségére, következésképp erejére is, hogy azt is oly gondval őrizze, mint fegyvereit, s kész legyen bármikor is kötelességét illően teljesíteni, mert a gyalog hadsereg őrnagyja nem azért kap 150 frt zsoldot havonta, hogy nap, láz és kigyók ellen védje magát, hanem hogy lázadók és indiánok ellen harezoljon.

Habár Pipper altiszt sem tevé ki életét gondatlanul a gyilkos éghajlat veszélyeinek, mindamellett föltűnő ellentéte volt az őrnagnak. Ő egyike vala ama vén hadfiaknak, kik csakis gondosan végig gombolt s össze tákolt egyenruhában érzik jól magukat és úgy élnek abban, mint valami páncélos állat az ő héjában.

Pipper, 40 éves középtermetű, sovány, csontos és napbarnította alak; zöld egyenruhát viselt vörös hajtókaival, a mellen begombolva, a nyakán bőr nyakraváló, lábszárán nadrágot és cipőt bőrből; ősz hajfürtjei melyek halantékához simultak, hátul egy czopfba fulottak össze, mely fekete szalaggal volt körülfüzve s le a hátig függött alá.

Harez előtt az altiszt fölékesíté eme copfját mindenféle szalaggal, esörgökkel és üveggyönggyel, a mit össze szedhetett, mind ott tündöklött a hosszú czopfban, tevé pedig ezt az indiánusok nagy bosszantására, a kik már többször megkísérlették testének eme részénél megfogni, hogy fejét vegyék.

Kitapasztalt bátorság- és hidegvérrel látszott az altiszt kardjával oldalán, derekán tölténytartójával, puskájával a hátán s hosszú alabárdjával kezében Guyana sűrű erdőin és moesárain át oly tüzzel masírozni, mintha csak Amsterdam nagy piaczán lett volna.

Az őrnagy legényeinek nagy szabadságot engedett az egyenruházatban, a mi Pipper kétségbeesésig bosszantá, mivel ő a katonai fegyelem legszigorubb követője volt. De Rudsop Friczi siket volt az altiszt parancsai-val szemben, hanem követé a saját belátását — ámbar díszetere legyen mondva, hogy katonái habár nem is sokkal hareziasabb kinézésűek valának mint maga az őrnagy, — de a vészben ép annyi bátorság- és hidegvérűséggel bírtak mint ő maga.

Ezek valának Sporterfigdt legújabb vendégei.

Az olvasó már ismerni fogja az őrnagyot és az altisztet ama levél tartalmából is, melyet az őrnagy Kühn Herkules apjához írt; ama levélből melynek eredménye lón, hogy a mi hősünk a hollandi Guyanába megérkezett.

Mintán az őrnagy röstelt utazó ruhájában a ház urnője előtt megjelenni, a kit Surinamban esetleg egykor látott, Pipper segélyével ügyesen sikerült toilletében, t. i. zöld egyenruhában a melyen rangjának jelvénye díszlett, végre megjelent Adoé előtt.

A fiatal ereolnó arczvonásai az elmúlt éj fáradalmi és az álmatlanság következtében megvalának kissé zavarva; mert az indiánusok háborgatása után a következő hajnalig a mulattnó jóslatára gondolt, ama szöke európai miatt, a ki ép oly szép, mint a mily bátor kell hogy legyen a ki a tengeren jön s kit neki a gondviselés férjül szánt.

Maga a veszély is, melynek a hajlék ki vala tevé, érezteté Adoéval egy védőköz szükségét. Ámbar ő maga is eléggé bátor volt mégis jobb szerette volna a biztonság gondjait a titokteljes ismeretlenre bizni, a kit a Mamieza kabbalisztikai tudománya fölidézett.

Adoé, ép oly csinnal mint a mily egyszerűen öltözve nemsokára belépett Jaguarette kíséretében a szalonba; itt lelé az őrnagyot, a ki már várva őt a Mamieza által elébe tett madeirát és aszalt gyümölcsöket fogyasztá.

— Őrnagy ur — mondá Adoé, miközben szívélyesen nyujtá kezét Rudsop felé — tehát ismét háborunk lesz?

Az őrnagy tiszteletteljesen megcsókolta Adoé finom kezét és azután felele:

— Félő hogy úgy lesz, kisasszony; Czamczam ismét megkezdé csinjeit az Essequebón innen; két telepítvényt elhamvasztott, úgy hogy a hamunál egyéb mi sem maradt ott, mely épen semmi értékkel sem bír — nem számítva ide a gyilkos vérengzéseket, melyek annyira bosszantók, hogy kedve kerekednék az embernek egy hüvelyknyi bőrt sem hagyni a gaz testén — sőt még rosszabbat is meg lehetne véle tenni ha sikerülne a dolog őt megcsipni.

— Ah mily borzalmas harez ez őrnagy ur! — Igen, kisasszony, a dolog komoly; valamennyi foglyaink az ő kezeik közt, vagy skalpirozatnak vagy fölfalatnak. De van ám a dolognak még jó oldala is — a fegyelem erősödik ennek következtében, mivel nem marad senki hátra mint szökevény; az én legényeim ugyanis, félve attól nehogy hátramaradva fölfalassanak, veszettül lépést tartanak

egymással, sőt egymás lábaira is taposnak — és nem távoznak egymástól, hogy elveszenek, erről én kegyednek jót állok.

— És tudják azt őrnagy ur, hol tartózkodik jelenleg Czam-czam?

— Gyantitják, hogy nyugaton volna. A kormányzó megakadályozná, hogy a gyarmat szívébe hatolhasson. Minthogy Sporterfigdt a határon van, alaposan hiszi, hogy mi, e helyet választva harez munkálataink központjaul, sikerülni fog a lázadókat vagy a hegyekbe üzni, vagy őket hatalmunkba keríteni. Ime itt van a kormányzó ur levele a kisasszony számára. Kéri benne kegyedet, lenne kegyes szállást adni legényeimnek egy vagy két napra; ezen idő alatt pedig itt közelben a Comewine partján fölfogják építeni táborukat, melyek egyenkint 4 cölöpből, 6 legyezópálma levélből és egy rakás zsinórból fognak állani.

— Rendelkezhetik Sporterfigdtel őrnagy ur, a meddig tetszik; a szükséges parancsokat is kifogom adni, hogy az én fekete embereim, az ön katonáinak a lakok felépítésében segítsenek; ha a táborozó hely fel leend építve, úgy remélem, hogy ön Sporterfigdten üti fel tanyáját.

— Én örömet elfogadnám ez ajánlatot kisasszony; de ha távol a pásztor, a nyáj szerte megyen, és a farkasnak könnyű azután a dolga. Ámbar az én altisztem Pipper ugyan viselné a juhász kutya szerepét, fogai mégis romlani kezdenek. Én tehát inkább a hadseregemnél óhajtok maradni, legalább addig — mig kapitányom meg nem jő, a ki a táborban helyettesítsen. Ő meg vagy 2—3 napig Surinamban fog maradni, hogy az áthajozás fáradalmait kipihenje, mert a közmondás is úgy tartja: Amsterdam és Surinam közt nagy ám a belhaugrás.

— Európából jön a kapitány? Kiálta a fiatal ereolnó, a ki most teljesedni látta a Mamieza jövendölését.

— Európából jön ő kisasszony — és sohse látott Hollandia az oceanon túl s innen ennél vitézebb bajtárst. (Folyt. köv.)

Hivatalos közlemény.

Pályázat.

338. sz. 1881. — Üresedésbe jött rimaszécsi körjegyzői állomás betöltésére ezenel pályázat nyitattik évi 600 frt fizetés és természetbeni lakással. Ennek Rimaszécsent választás utáni betöltésére martius hó 16-ának d. e. 10 órája kitézetik, a pályázni kívánók értesítetnek, hogy a szabályszerűen felszerelt folyamodványaikat legkésőbb f. évi martius 13-ig alólirt szolgabíróhoz benyujtsák, a mely folyamodványok felszereléséhez illetve arra, hogy a folyamodók megválaszthatók legyenek, elengedhetlenül szükséges e megyében tett vizsgájukról képesítési bizonyítvány.

Kelt Feleden, 1881. február 23.

Sándor Béla, jszolgabíró.

Szerkesztői üzenetek.

F. A. Nagyon örülünk!!

B. J. A levélben említett veres ezeruzára vonatkozó gyantítás téves; a legőszintébb gyöngéd baráti kéz műve volt az mindig, abban a hitben, hogy nem rontunk vele, hanem javítunk, s abban a reményben, hogy nehezteléd nem vonjuk magunkra. Várjuk erősen a szépirodalmi ismertetéseket s egyebeket.

Brutus Junius. Csodáljuk, hogy még eddig a czáfolat meg nem érkezett. Mindenestre várjuk, különben kényes helyzetbe kerülnénk.

V. J. Türelmet kérünk!

Dr. V. I. Köszönjük. Csak most közölhető; szombaton kaptuk.

H I R D E T É S E K.

Alólírott tulajdonát képező

fa-csür eladó

Bővebb felvilágosítást a tulajdonos ad. **Badiny Géza.**

40 köpü méhe eladó.

Alulírt tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy 40 köpü méhet (a köpük Gerzon-félék) eladok. — A venni szándékozók f. é. márczius 20-ig velem Köviben, azontul fiam — **Dien Jánossal** — **Rimaszombatban, a faragó iskolában** — értekezhetnek.

Dien Mátyás.

F—i E—nak. Losonoz. Fóthi küldi a lapot; a levél is menni fog. Köszönt!

Domonkos. Páris. Oda vetett a sorszele? A csuha hogy feszített, — kiporoztak belőle? Világvárosi leveleid itt is elkelnék; a költségeket viseljük. Ave amantissime!

R. G. Árvaváralya. Köszönjük; ilyeneket kérünk többet is.

D. B. Kapóra jött. Kivánsága teljesítve lett. Üdvözlünk!

S. K. A felét Sárositól lopta, a másik felét Endrődi „Vérszerződés”-e után hamisította; — mindakettő oly nagy bűn, hogy megérdemelné (ha katona volna) a kaszárnya-áristomot meg a kurta vasat. Kíméletből elhallgatjuk nevét.

Köbor. Mi nem buvunk sisak alá, tessék velünk nyíltan a sikra szállni. Ha a körülírt eset nem igaz, fogjon sajtóperbe, egy fogas ügyvédőt ajánlhatunk.

Szótalány.

S. Hermintől.

22 23 24 Csatatéren találhatsz fel ilyeneket,
24 10 11 12 16 Magyarország egyik főfolyója ez,
4 20 6 Férfiak nélkülözhetlen ékszere
14 15 8 5 Egy ügyes kis állat neve.
7 16 20 9 17 „Gömör-Kishont” lapban föltalálható
3 2 20 Orvosság gyanánt is használható,
18 20 25 26 Egy kellemes hangzású férfi név.
1 21 4 Ezt nagyon szeretik az evetkék
1—26 Honleányok büszkesége — Hósteletteirt nevét nyerte.

A helvesen megfejtők közül elsőnek kihuzott „Gyöngyörök” ez. diszkiadásu 2 költeménykötetet nyer jutalmul.

A 6-ik számban közölt szótágtalány értelme:

„A haza minden előtt”

Helyesen megfejtették: S. Hermin, B. Margit, Róth Emma, Barányi Juliska, Sz. Elvira.

A jutalmat nyerte B. Margit k. a. helyben.

Vásárok:

Rozsnyón Gábor napkor.
Tornallyán martius 14-én.
Pelsűczön martius 11-én.
N.-Rőczén martius 19-én.
Csetneken martius 12-én.

A bécsi lottóban feb. 26. kihuzott számok:

29, 6, 20, 1. 33.

Piaczi árak: Rimaszombat, 1881.

martius hó 5-én tartott hetivásár alkalmával a gabonanemek és kapásnövények következőleg jegyeztettek:

Buza hectoliterenkint	8.85	8.55
Feles	7.60	7.50
Rozs	—	7.50
Árpa	4.60	4.50
Zab	—	2.35
Kukoricza	5.00	4.80
Bab	12.00	9.00
Kása	14.00	12.00
Burgonya	2.80	2.50
Buza métermázsánkint	10.55	10.43
Feles	—	9.25
Rozs	9.20	9.—
Árpa	6.20	6.—
Zab	—	5.50
Széna, kötött	—	1.60
Tak. szalma	—	0.45
Alom-szalma	—	0.30
Zsúp-szalma	—	1.10

Felelős szerkesztő s laptulajdonos:

Pető Porubezki Pál.

Szerkesztőtárs: **Fóthi Kovács Béla.**